

Ten geleide

Op 7 en 8 april 1988, vonden in Antwerpen de Vlaams-Nederlandse studiedagen voor sociologen en antropologen plaats. Zij werden georganiseerd door de Nederlandse Sociologische en Antropologische Vereniging (NSAV), de Vlaamse Vereniging voor Sociologie (VVS) en de Stichting Interuniversitair Instituut voor Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek (SISWO).

De bijeenkomst van 1988 stond in het teken van de "Sociale Problemen", een obligaat thema in die (deze?) bange dagen waarin de onbeheersbaarheid van het maatschappelijke gebeuren toeneemt, terwijl de belangstelling voor de maatschappij-wetenschappen wegwijnt. Wie de studiedagen heeft meegemaakt, weet echter dat een zeer levendige sociale wetenschap uit de voegen van dat opgelegde thema is gebarsten. Met een beeldspraak ontleend aan Machiavelli, kan van de maatschappij-wetenschappen worden gezegd dat zij in essentie kenniswijzen van het marktplein zijn. Zij halen daar in elk geval het grootste deel van hun ruw materiaal: opinies, transacties, emoties, de vorming en ontbinding van relaties, vooroordelen, kleine miseries en grote conflicten. Die bonte verscheidenheid zal men wel nooit in een paar simpele probleemdefinities en wat beleidsnota's kunnen vatten.

De studiedagen van '88 hebben een 110-tal papers opgeleverd, waaruit de bijdragen aan dit jaarboek werden gekozen. Het door-nemen van die stapel was een zware, doch tevens aangename en zelfs therapeutische opdracht. Sombere gevoelens over de toekomst van de maatschappij-wetenschappen bleken niet bestand tegen die lectuur. De sociologie en de antropologie stellen het goed. Als zij vandaag weinig aandacht krijgen en hun toekomst daardoor gehypothekeerd weten, dan is dat een sociaal, niet een sociologisch of antropologisch probleem.

Dat gebrek aan aandacht voor de sociologie werd door de organisatoren van de studiedagen niet in het lijstje van erkende "sociale problemen" opgenomen. Blijkbaar durven sociologen niet meer het risico lopen van navelstaren te worden beschuldigd. Zij zouden moediger moeten zijn. Het gaat immers om de wijze waarop mensen over hun samenleven reflecteren en over de bijdrage die de sociologie en de antropologie daaraan kunnen leve-

ren. Met wat we op het marktplein leren, moeten we misschien terug naar het marktplein trekken. Het gaat ons toch niet zo goed af te wachten aan de poorten van het paleis, in de hoop dat de prins ons ooit nog eens zal binnenroepen. Een beetje beweging zou ons ongetwijfeld deugd doen.

Uit de grote hoeveelheid papers werd een eerste keuze gemaakt door een redactie bestaande H.P.M. Adriaansens, C.J.M. Corver, J. Vanhoutte en J. Vranken, die de organisatiecommissie vertegenwoordigden en H. Brutsaert, K. Deschouwer, E. Hendrickx, G. Loosveldt, H. Meulemans, B. Pijnenburg, H. Van Geel en J. Verhoeven, als leden van de redactie van het Tijdschrift voor Sociologie. Bij die selectie werd ernaar gestreefd ongeveer één paper op drie voor verdere bespreking over te houden. Als belangrijkste criterium gold de kwaliteit. Op die manier werden 35 papers geselecteerd die dan elk door drie "referees" werden besproken. Op basis van de rapporten van die lezers werden door de redactie van het Tijdschrift voor Sociologie uiteindelijk 14 bijdragen voor publicatie weerhouden.

Die 14 papers, samen 470 bladzijden, konden echter niet allemaal worden opgenomen in een boek waarvoor een limiet van 350 bladzijden was vooropgezet. Het jaarboek van 1989 moest met zeer beperkte middelen worden geproduceerd, wat meteen zijn bescheiden vorm verklaart.

Redelijke criteria om uit de 14 overgebleven papers nog een verdere selectie te maken, hebben we niet gevonden. Een zeer goede bijdrage is immers altijd even goed als een andere zeer goede bijdrage. In zo'n situatie is nog alleen de blinde ziende: we hebben het toeval laten beslissen. De volgende geselecteerde papers verschijnen daarom niet in deze bundel:

L.E. Clerkx, "Moeders, stiefmoeders en schoonmoeders in sprookjes. Een benadering vanuit de gezinsgeschiedenis";

N. Nelissen & P. Scheepers, "Omgevingsbesef van binnen en naar buiten bezien";

A.A.M. Fiselier, E.J.H. ter Heine, J.G.M. Lammers, "Opvattingen onder de Nederlandse bevolking over het aangewezen zijn op een uitkering".

Zij worden gepubliceerd in vol. 10, nr. 1 van het Tijdschrift voor Sociologie, dat in april 1989 verschijnt.

De andere papers vindt U in dit boek. Zij zijn zoals de sociologie, historisch én actueel, kwalitatief én kwantitatief, beschrijvend én theoretisch; zij bespreken belangen én waarden, opinies én handelingen, sentimentele relaties én arbeidsverhoudingen.....

de redactie